

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. = Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916.

KUN SZABÓ GYULA
1881—1936.

A felsőszabolcsi egyházmegye 1936 július 7-én este 11 órakor elárvult. Elvesztette vezérét, aki vezérségre termettségét az atyái szív melegségével telézte.

Hosszas, de csak a legközelebbi hozzátartozói, vagy munkatársai által tudott szenvedés után lezárta jóságot sugárzó, még szenvedései alatt is mosolygó szemét a berkeszi gyülekezetnek 1909 április 1-től hűséges lelkipásztora, egyházmegyéjének hat évig áldásos működésű esperese, barátainak bajtársa: Kun Szabó Gyula.

Úgy távozott, ahogy érkezett. Hangtalanul, mint egy néma kiáltás, amitől mégis megreszkettek a lelkek.

Fájdalmaival nem árnyékol senkit. Kinjaiból nem ácsolt keresztet senki vállára. Úgy állott őrhelyén az utolsó lehelletéig, mint a pompejii katona.

Kun Szabó Gyula 1881 augusztus 12-én született Kéken. Egy kálvinista tanítói pár boldog szülői gondossága ölelte és sugározta be. Érettségét Hódmezővásárhelyen tett.

Lelkészképesítő vizsgáit 1905-ben és 1906-ban Debrecenben szerezte meg. Püspökladányban segédlelkészkedett 1909 április 1-ig. Ettől az időtől a berkeszi gyülekezet lelkipásztora, egyházmegyéjének iskolakörlátogató lelkipásztora. 1912-ben lelkési aljegyzője, 1916-ban főjegyzője, 1926-ban tanácsbírója s 1932-ben esperese s a Felsőszabolcsi Református Tanítóegyesület örökös diszelnöke.

Magasra ívelő pályáját komolyan átértelt és becsülettel betöltött élethivatása, ősi hagyományai magyarázzák. Hivatásában, amelynek sokfélesége újabb és újabb feladatok elé állította egyellen mértéknek a lelkiismeretét tartotta. Ez az önmagára vonatkoztatott mérték és ítélet méltalta vármegyéje lakosságának bizalmára s alkotmányt szervező országos testületünk, a Zsinat, tagsági méltóságára.

Mint egészen fiatal lelkész, tiszta meglátásokon és a megnemalkuvó meggyőződésen alapuló, él- és haragnélküli felszólalásaival, egyházi és világi lapokban megjelent cikkeivel tünt fel. Szeretletreméltó közvállalása az előadásban, csupa lüz-lélek megnyilatkozása a vitalközösségben, rajongó szerelme egyháza és nemzele iránt egyszerre magára vonta öregek és fiatalok figyelmét s benne meglátták a jövő hordozására érdemes embert.

Megjelenése bizalmat kellett mindenütt. Hozzászólásai a talpraesett hozzászólások sikerével koronázták.

Hamar a közügyek embere lett.

A közügyek emberének életét a nyilvánosság ellenőrzi. Sokszor mértéken túl. Erényeit a köztudat őrzi, hibáit az mérlegeli.

Kun Szabó Gyula életéből egyellen percel sem vesztegetett sem erényei csillogtatására, sem hibáinak lakargatására. Sem az egyikre sem a másikra nem volt szüksége. Egyéniségének varázsa, szívének őszinte melege ellenfeleit is — barátáivá tették.

A benne rejtett és az irányában megnyilatkozott bizalomnak záloga volt: barátait soha meg nem csalta, ellenfeleit soha ok nélkül nem háborgatta.

Mint vezér, a harcot soha nem kereste. De ha sor kerül rá a védekezésben az elől soha nem futott. Gondolkozás nélkül vállalta. Adott sebeket és kapott. Az adottakkal nem dicselkedett, a kapottakat soha nem szégyellte, de nem is mulogatta.

Amikor kellett erélyes, ha szükséges volt, elnéző is tudott lenni. Ellentétes véleményekkel szemben türelmes, meggyőző érvekkel szemben engedelmes.

Mint bíró eszményi. Nem a tárgyálást, hanem a dolgok elintézését kereste. Kiváló érzéke az ügyes-bajos dolgok megítélésében a méltányosság elvének első helyet biztosított. „A betű megöl, a lélek megelevenít” örök törvénye szerint járt, dorgált, ítélt vagy simogatott.

Hazáját egyházától, egyházát hazájától elválasztani önmagában soha nem tudta. Imádó érzésekkel szerette, becézte, védte az egyikben a másikat. Egyháza mostoha sorsától nem tudta elvonatkoztatni hazája megcsönkíttatását. És mint ahogy erre nem gondolt éppen úgy egy percig se adta fel meggyőződését, hogy a magyar nemzet, a magyar református lélek istenfiúsága által szülelhet csak újjá és eggyé. Ezt a meggyőződését a legmaradandóbban vitte diadalra minden ütközetben, amit az újabb időben egyfelől szélsőséges felekezeti, másfelől a fekete és vörös internacionálizmus egészen vallásellenes törekvései reáknyszerítettek.

De mennél jobban átértelte a magyar kálvinista egyház és a magyar nemzeti jövőendő egy voltál, annál jobban ragaszkodott egy olyan magyar közvélemény megeremlésének gondolatához, amelyik kiveti magából gondolkozás nélkül a „gerendatöréskor szálka keresőket”.

Legnagyobb érdemeinek egyike, hogy bátran hangot adott annak a vezérgondolatnak: reformátusság nélkül nincs és nem is lehet magyar újjászületés. De beleértette ebbe azt is, hogy ezért a református ember nem lehet más, mint példa. Világosság, amelyik gyertyatartóban fénylik mindazoknak, akik a házban vannak. Só, aki megízesíti ezt a nemzeti önérzésében megízellenült világot.

A felé nyújtott tiszta kezét mindig elfogadta. Híve volt, megtestesítője volt ennek a nagy férjüi hitvallásnak:

„Aki magyar: egyült a szívünk — vállunk.
De míg így nem lesz egy hitünk, hazánk:
Mi addig sziljuk, jüljük a kazánt!
Nem tehetünk másképp! Itt állunk.”

Még egy pár ecsetvonás. Enélkül nem volna teljes Kun Szabó Gyula földi arcképe.

Mint ember puritán volt és jokohtatallanul egyszerű. Emberre ritkán illik úgy a páli íge, mint őré. „Mivelhogy a láthatatlanokra nézünk és nem a láthatókra.”

Földi fogalmak szerint szegény volt. Mint mindenki, aki semmivel sem törődik, ami látható. Prófétai sors. Elégni, hogy mások lássanak, mindent odaadni, hogy mások gazdagodjanak. Lemondani az élethajónk kormányzásáról, megfelekedni magunkról és azokról, akik a hajónkról vannak, a Láthatatlanra nézni, tudni, hinni halhatatlan hittel; hogy

„Valaki mégis révbe hajlja.
Szelid az arca, fényes, égi —
Ki a szeleket megdorgálja
S lenger, vihar engednek Néki.”

Árva gyülekezete, mindenkinél és mindennél árvább hitvese, négy gyermek-fiókája nézettek utána:

„Mily büszkén ment tengerekre!
Soha ily gyors és könnyű gálya.
Mint egy albatrosz száll a szélben
Kibontott, fehér vitorlája...”

Egyházmegyéje, gyülekezetek nézettek esperesetek, szálló, hazaszálló hófehér lélekgályája után. És biztatok, a ti kormányzó nélkül maradt hajókatok is

„Valaki mégis révbe hajlja.
Szelid az arca, fényes égi.
Ki a szeleket megdorgálja
S lenger, vihar engednek Néki.”

Gyulaháza.

PETHŐ KÁROLY.

Tüzes- és véreskezű emberek...

Az embernek születnie kell mindenre.

Némelyik ember például rászületik arra, hogy örökösen a gyülekeket látogassa. Abban a hitben éli le életét, hogy a világegyetem összeomlik, ha részt nem vesz minden gyűlésen.

A másik ember húzódik a gyülekektől. S lassanként arra a meggyőződésre jut, hogy az a legsikerültebb gyűlés, amelyikről az ember elmarad.

Nem tagadom, némi tekintetben ez utóbbi csoporttal rokonszenvezem én is.

Természetesen nem értem ezen gyűlések alatt, a saját hivatásunkhoz tartozó egyházi gyűléseket, összejöveteleket.

Dehogy például a délutáni istentiszteletek alatt — és után rendezett legelő- és közbirtokossági gyűléseken ott legyek — erről a legtöbb esetben szó sem lehet.

A saját eklézsiám hívei ismerik is jól, ezen a téren többiben megnyilvánuló közönyös természetemet. Mert hát tévedés azt hinnünk, hogy csak a lelkipásztorok ismerik híveik természetét, gondolkozásmódját. Ismernek ám a hívek, az atyafiak is bennünket tetőtől talpig.

Rólam például egyenesen tudják azt, hogy bizonyos okoknál fogva húzódozom a profán, világi gyülekektől. S éppen ezért, ha valami fontosabb tárgyról van szó ezeken a gyűléseken, egyenesen kiválasztanak egy-két atyafit, akik a délelőtti és délutáni istentisztelet után, egész komolysággal figyelmeztetnek, hogy most már „muszály“ gyűlésre menni.

Sőt ilyenkor a harangozó is be van avatva a dologba. Az orgona utolsó akkordja után ilyen esetekben, rendesen így szól hozzám: Tiszteletes úr, a legelőbirtokosságnak gyűlése lesz!...

Már ilyenkor tudom, hogy vége van a mezőn, a réten való sétálgatásnak. Menni kell nekem is a gyűlésre.

Igy történt ez nem régen is. Fel kellett mennem vasárnap délután a községházára, a legelőbirtokosság közgyűlésére.

Helyet foglaltam a nagy, hosszú asztal mellett, ahonnan azonnal megállapítottam, hogy a múltévi tisztességesebb terményárak jó hatással voltak a gazdákra. A napsugár által barnára égetett archoz, kézfejekhez bizonyos méltányossággal simult, pászolt a szép magyaros-szabású ruha és csizma.

Majd meghallgattam Kriston Imre elnöknek (aki egyszersmind református presbiter is) előterjesztését a pásztorház újjáépítéséről.

Hát bizony a pásztorház nálunk is roskadozófélen van. De így volt ez már régen is, valamikor az én gyermekkoromban. Horpadozó nádfedeleről, düledező falairól, ha élne, Petőfi Sándor írhatna méltó költeményt. Tehát a javaslat így hangzott: Le kell rombolni s újat építenie helyette.

El is határoztuk azonnal, hogy szétbontatjuk s új pásztorházat építetünk.

Gyűlés után hazamenet így szoltam az elnökhez: A legelőbirtokosságot megdicsérem.

— Miért? — kérde az elnök.

— Mindjárt megmondom — válaszoltam. A pásztorházhoz közel volt nekem egy rozoga álla-

potban levő cselédházam. Ezt a zsupfedelű, rossz kis házat pár évvel ezelőtt elbontattam. Az elbontás előtt egyik fortélyos természetű, faluvégén élő atyafi így szolt hozzám: Igaz-e, hogy az a rossz cselédház 300 pengőre van biztosítva?

— Igaz — feleltem.

— Akkor tiszteletes úr könnyű szerrel kereshetne 290 pengőt — mondá az atyafi.

— Hogyan!? — kérdeztem.

— Tessék adni 10 pengőt — válaszolt — s aztán szép, csendes éjszakán rendezünk egy kis kivilágítást...

— Nézze — válaszoltam — velem ilyesmiről beszélni nem lehet. Legfeljebb tréfának veszem az ilyen beszédet.

Pár nap múlva egy még fortélyosabb atyafi már nem is 10 pengőt, hanem 5 pengőt kért ama csendes éjszakán rendezendő kivilágításért.

A dolog vége az lett, hogy a házat szétbontattam. Egypár gerendát megtartottam magamnak. A zsupot, szarúfákat odaadtam annak az embernek, aki a házat szétbontotta. Ezért mondom, hogy dicsérem a legelőbirtokosságot, hogy „tűz és kivilágítás“ nélkül akar véget vetni a régi rossz pásztorháznak.

Ezen szavakra Kriston Imre elnök úgy oldalvást, a szemszögletéből reámtekintve, bizonyos derűtséggel és őszinteséggel így szolt: Hát tetszik tudni, itt is volt ilyen szóbeszéd... De én, aki Amerikában is szerettem templomba járni, aztán idehaza is; meg aztán a bibliát is szerettem olvasgatni, ilyesmit vettem ki Tiszteletes úr beszédjéből: Tüzes- és véreskezű emberek nem örökölhetik Istennek országát...

Szóval lefűjtük a kivilágításra célzó gondolatokat.

A gyűlésről estefelé értem haza. Persze, a mezei séta elmaradt. Kénytelen voltam tehát előszedni az ujságokat, hogy valamivel szórakozzam.

Az ujságok lapjain nagy, szenzációt hajhászó betűkkel a következő címekeket láttam kinyomtatva: A megtorlások. A szankciók. A kisantant fenyegetőzése. Európa sorsa hortovaélen stb.

Lám — csóváltam a fejem — milyen ostoba a világ! Még itt élnek közöttünk a világháború csonkabéna áldozatai, a vakok, a rokkantak. Még fülünkbe cseng kedvetlen, szomorú őszi estéken:

„Ma még piros élet,
Holnap fehér álom...“

Állami, társadalmi életünk, rendszerünk kivetve régi sarkaiból, mint valami hitvány, mint tönkretett óraszerkezet... S mégis újból a háború réme fenyegeti a világot.

Hát bizony ezen a nyomorult, alávaló állapoton csak úgy lehetne segíteni — állapítottam meg magamban —, ha nem annyira a Népszövetség, hanem egyik-másik istenfelő református presbiter döntené el a háború kérdését. Szóval olyan emberek, akik hiszik és vallják, hogy tüzes- és véreskezű emberek nem örökölhetik Istennek országát.

De hát kicsoda kérdezi meg ilyen ügyekben a mi istenfelő becsületes presbitereinket?!

Ma még senki!...

De el kell jönni az időnek, amikor meg fogják őket kérdezni. Mert az emberi társadalom szerve-

zete is csak olyan, mint mindenféle élő organizmus, amit bizonyos szérumokkal be lehet oltani.

Luther és Kálvin széruma, az Isten igéjének szeretete még nem hatotta át teljesen a civilizált világot.

De el kell jönni ennek az időnek is. Hiszen Jézus is így tanítja: Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképpen el nem múlnak. (Máté 24. 35.)

Baráth Imre.

Az egyháztörténet jelentősége és tanítása.

(Folytatás és vége.)

Előttünk van tehát az egyháztörténelem könyv. Előttünk ülnek a gyermekek. Mi legyen a legjobb módszer? Szinte ezen fordul meg minden. Minden egyéb könnyebb dolog. Azt hiszem mindnyájan el fogjuk kerülni az Imre Sándor által emlegetett törpe pedagógiát. Sok pedagógusnak ugyanis súlyos tévedése, hogy a felnőtt embereknek való ismeretanyagból egy gyermeknek arányosan kisebb részt kell adni. É szerint tehát a felnőtteknek írt egyháztörténelemből kivesszem az egyharmadát, vagy negyedét és megtanítom. Ez non sens dolog. Először is olyan anyagot is adunk (pl. csak gyermekeket érdeklő, nüanszírozó eseteket), ami felnőttnek nem szükséges, de ami azonos anyag, azt is más módon és tendenciával kell adnunk.

A módszeres tévedésnek hasonló fajtája az is, hogy a gyermek életmenetét az emberiségével hozzuk szigorú párhuzamba. Eszerint az őskor embere hasonló a gyermekhez fejletlenebb testi és lelki életével, naiv élet- és világszemléletével. Bauvinck erre határozottan azt mondja, hogy az emberek az őskorban is felnőttek voltak és nem gyermekek. Az akkori és a mai gyermek között van hasonlóság. Mert ha elfogadnánk azt a téves elméletet, akkor az ó-testamentumi őstörténeteknél kezdenénk a tanítást, Jézusról, mint teljes kijelentésről, valamint a Szentlélekről nem is szabad lenne szólni, csak a legutolsó osztályban. Nem így van. Nem az elemiben, de már az óvodában beszélnek a gyermekeknek karácsony táján Jézusról a maguk módján. Még kisebbek is tudnak karácsonykor Jézusról. És ez rendén van. „Engedjétek hozzám jönni a kis gyermekeket.” A gyermek a felnőtthez képest nem egy darab, hanem egy egész ember, ha kis ember is. Minden organizmusa megvan testben és lélekben, mégpedig fejlődésben. Minden eledelt lehet már adni egy tízéves gyermeknek, de éppen úgy lelki táplálékot is, csak a maga módján és mértékével. Kezdetől fogva adunk tehát mindenféle bibliai történetet és egyháztörténeti részleteket, később folyton kibővítjük és fejlődéséhez alkalmazzuk, melyszerint a lényegben azonos tartalmú vallástani anyagot osztályról-osztályra bővítjük, gazdagítjuk, nüanszírozunk és alkalmazzuk. Természetesen mi itt nem a római katolikusokat utánozzuk, hanem önállóan felismert lélektani törvények szerint járunk el. Csak még egyet, hogy miért nem helyes az egyén és faj közötti paralelizmus — mely csak im Grossen und Groben stímmel (Bauvinck) — pedagógiai alapul fölvenni: azt, hogy egy keresztyén gyermek többet tud az igaz

vallásból egy pogány filozófusnál, tehát az igazságból is.

Mondjuk tehát, hogy ezekkel és mással is számoló jó tankönyvet kaptunk. Mintahogy tényleg a tankönyveink közül az egyháztörténeti munkák között vannak a leginkább sikerültek. De még mindig sok az adat, kivált némelyikben. Túl sok adat és esemény előadása, még inkább lecke-ként követelés nem helyes, hanem vallásteremtő érzések és tapasztalatok, indulatok és elhatározások létrejövételén buzgólkodjunk. (Ifj. Dr. Szabó A.) Nem annyira az akkori adat és esemény, de sokkal inkább az akkori érzés, buzgóság, önfeláldozás és tetterő megisméltetésére, átélésére van szükség. Niebergall tételét: „Az a különös az egyháztörténelemben, hogy nemcsak eszköze, hanem tárgya is az oktatásnak” meg is fordíthatjuk, nemcsak tárgya, hanem eszköze is az akkori, egykori lelkiélmények újbóli felidézésére. A bibliai hithősöknek megvan a folytatása. Jézus Krisztus megígérte, hogy Szentlelke által „nagyobb dolgokat is cselekesztek ezeknél”. A karizmákat, kegyelmi ajándékokat ma is szabadon osztogatja a Szentlélek: prófétálás, csodatévő erők, gyógyítás, nyelvek nemei, kormányzás, lelkek megítélését stb. éppen úgy adja, mint régen. Jakab lefejeztetése, Pál menekülése, a gályarabok martíruma, az oroszországi vértanúságok, vagy külmisziói mezőkön való életáldozás, templomi, vagy magányos imádság útján való gyógyítás és gyógyulás, vagy Barth menekülése a zsarnokság elől, mind lényegében ugyanaz, mert ugyanazon Lélek által történik. Kezdetől fogva egy az Úr, egy a Lélek, egy a hit. Ezt mondja Niebergall is: martírok és egyházatyák és más kegyes alakok, szerzetesek és misszionáriusok hozzánk tartoznak.

Gyermekeknél a méznek és tejnek eledelével kezdjük. Először csak egyes személyeket ért meg életrajzokban. De ne nagy vonalakkal és szavakkal, hanem érdekesen, részletesen rajzoljunk. Még előttünk is sokszor jobban megvilágítja hősünket egy egy jellemző esemény — esetleg magánéletéből —, mint a tökéletesség jelzőiből font dithyrambusok. Mennyire érdekelheti pl. a fiukat Bethlen Gábor gyermek és ifjú kora. Jobban, mint diplomáciai összeköttetései és sikerei az európai hatalmakkal. Én tudom, hogy Durand Mária történetére az egész leányosztály sirni fog, ha valamennyire is sikeresen adjuk elő. De nem jogosulatlan hatás. Áldottak azok a könnyek! Gyémántok lesznek azokból a jellemben! Nagy súlyt helyezünk hithőseink lelki átalakulásának leírására. „Nem lemásoltatni kell a nagy hithősöket — mondja Niebergall —, hanem indítást adni, hogy a tanítvány mindenben megtalálja a nagyot és a szentet. Felismerni az azonosat a különböző alakokban, az egykoriban és a maiban, meglátni a különbözőt a hasonlóban érték, faj és fokozat szerint. Ez a szellemi képesség jobb, mint az anyag bemagoltatása. A történelem segít megvilágítani, ami még a régmúltból ma is értékes.”

Fel kell hívnom a figyelmet arra a fontos momentumra is, hogy az iskolák nagymérvű államostása miatt a világtörténet tanítása kiesett a kezünk-ből nagyon sok helyen. Ha igaz, hogy Istenországa dominálja a világ és az emberiség sorsát, úgy nem a világtörténet formálja az egyháztörténetet, hanem megfordítva. Sokat beszélnek Machiavelli államjogi elveiről, de nem hangsúlyozzák, a protestantizmus

államjog képző szerepét. A diákok úgy tanulják, hogy a francia forradalom hozta egy új kor szabadságát, nem a reformáció. E gondolatoknak főleg Csia Lajos budapesti vallásoktató-lelkész adott hangot az ott tartott valláspedagógiai konferencián. Azt is hangsúlyozta, hogy az egyháztörténet ne legyen a világtörténet és az irodalomtörténet ismétlése.

Összefüggőbb egyháztörténetet nem tudunk még adni az alsóbb fokon. „Az események előadása csak háttért képez az életrajzokhoz. Fokozatosan lehet átmenni az eseményekből a helyzeteket, mint személyeket egybekapcsoló történelmi szemlélet kialakításához.” Ezt nevezzük „belső történetnek”. A korokat és egyéneket befolyásoló, irányító eszmék működését, fejlődését csak a nagyobbak értik meg. Pl. az orthodoxia keleti, római és protestáns formájában; a pietizmus, racionalizmus stb. Nem könnyű megéreztetni és megtanítani mi volt az a középkorban az a politikai és kulturális egysége a világnak és hogyan törté az azt meg a reformáció (Niebergall). Csia Lajos a budapesti valláspedagógiai konferencián egyenesen azt mondotta, hogy egyháztörténelmünk egyenesen az azt mondotta, hogy egyháztörténelmünk nemcsak fő, de egyedüli tárgya a reformáció. A totalitásnak ilyen elvét mégsem tehetjük magunkévá.

Ugyancsak fokozatosan vezetjük rá tanítványainkat az alkalmazásra. Hányszor félredobjuk azt a jól ismert elvet: *historia est magister vitae*, és adjuk a csupasz, száraz történelmi anyagot anélkül, hogy csak egy szóval is alkalmaznánk a jelenre. Pedig az természetes ösztönénél fogva nagyon érdeklő a gyermeket és ifjút. Mihelyt a nagy történelmi tényeknek és tanulságoknak mai egyéni, társadalmi nemzeti alkalmazására térünk, felcsillannak a szemek, megindul az érdeklődés, megered a nyelv és olyan jóízű beszélgetés folyik az osztályban (ilyenkor a legkönnyebb rendet tartani az osztályban), hogy azon boldog érzés közben lép meg a csengetés (haj, amikor várjuk), hogy ma eredményes, szép óránk volt. Egyes részletek pl. a pápák dolgai, bátor polemikus élel beszélhetők el.

Az alkalmazás rendén kell sorra vennünk azt a nagyon fontos, de sem a tankönyvírásban, sem a gyakorlatban eléggé nem méltányolt körülményt, hogy nem mindegy, hogy fiúknak vagy leányoknak magyarázzuk a történetet. Nem is vitatott és nem is tagadott tény, hogy bizony majdnem minden tankönyvünk férfiak által fiúk részére íródott, nem kimondottan, de valósággal. Nagy mértékben segíthetünk ezen azáltal, ha tanításunkban és nevelésünkben erre tekintettel vagyunk és úgy mi, mint nő-kollégáink a leányok számára különösen a női jellegű képeket (Monica, Jones Mary, Lorántffy Zsuzsánna stb.) állítjuk előtérbe. De másutt is, a részletekben is mindenütt a leány, a női léleknek megfelelően dolgozzuk fel az anyagot. Talán mondanunk sem kell, hogy végső és főcél magyar református egyházunk történetének alapos ismerete.

A módszer kisebb részleteire térve azt hisszük, hogy ajánlatos főleg a kisebbeknél először szakaszokként magyarázni és megkérdezni egyet-kettőt, hogy értették-e, azután továbbmenni és végül úgy foglaljuk össze. Fontosabb szavakat és kifejezéseket jó a táblára felírni, pl. a tanítványok féltek, felírjuk: féltek. A tanítványok imádkoztak, felírjuk: imádkoztak. (Ifj. Dr. Szabó A.) Luthernél felírjuk „Sola fide”, Kálvinnál: „Soli Deo Gloria”. Persze a nagyob-

baknak. Bőven használjuk a szemléltető képeket. Egy vallásoktató kollégától hallottam, hogy látott róm. kath. tankönyveket, melyben kimondottan bibliai kortörténelmi képek voltak a szentképek minden jellegzetessége nélkül. Milyen fontos volna látni a hit-hősök arcképét, már amennyire reánk maradtak, helyeket, városokat, eszközöket, fegyvereket, híres épületeket stb. A szemléltetés modern követelményét szívesen kell elfogadjunk. Milyen fény gyúl növendékeink lelkében és mennyi gondolat jön elő, ha pl. Tetzl búcsújárás üzérének magyarázataánál felmutatjuk a Szent Péter templomot is. Természetesen használunk térképet is. Ahol nincs kép és egyszerűbb dologról van szó, próbálkozzunk meg rajzolással is. Pl. Zwingli helyükadt sisakját nem nehéz lerajzolni. Egy évben egyszer elvihetjük őket a múzeumba is, ahol van, s így az általános magyar református mellett a helyi református egyháztörténet tárulhat különösen a szemük elé és forraszthatjuk a szívükhöz. Pompás hangulatot terem az óra végén, ha elénekeltetjük Sztárai valamelyik énekét, vagy Gusztáv Adolfét vagy II. Rákóczi Ferencét, ha róluk volt az órában szó.

Végére értünk. Bergson azt mondja: folyton futunk az idő végtelen vonalán. Minden pillanatában ugrunk a jövőbe. Megállás nem létezik. Tehát nem is volna jelen? Csak múlt és jövő? Transcendens dolgok. Nem böleselkedünk eszünkön felül. Megyünk tovább kiszabott reális pályánkon, zárándok útonkon s békességes lélekkel mondjuk: Te voltál és Te vagy erős Isten és Te megmaradsz minden időben — és történebben!

Dr. Danesházy Sándor.

A püspökladányi Rákóczi-harang.

(Adományozásának háromszázados évfordulója alkalmából.)

Írta: Keckés Gyula.

(Folytatás.)

Midőn II. Rákóczi Ferenc „Istenért, Hazáért, Szabadságért” 1703-ban fegyvert fogott, első sikereinek hírére a bécsi camarilla felbujtatta a rácoakat. Ezek *Kiba* és *Tököly* — *Popovics* János vezérlete alatt valósággal csapásai lettek e vidéknek. Erőditett helyeikről: Pécska, Gyula, Sólmos, Borosjenőről,³² de különösen Aradról, Szentandrásról minduntalan ki-ki csaptak, hogy a Rákóczihoz hű hajdúkerületi és sárrétmelléki hajdú városokat, a Rákóczi-birtokokat s azt a területet, melyre a kurucok támaszkodtak felverjék, kirabolják s ezzel a kurucokat nyugtalanítsák, élelmezésüket megnehezítsék, erejüket szétforgácsolják, gyengítsék.

Tököly — *Popovics* János rác származású ezredes neve (nem volt rokona II. Rákóczi Ferenc mostoha apjának: *Thököly* Imrének), gyászbetűkkel van Püspökladány s a sárrétmelléki falvak történetében megörökítve.

Mindjárt a szabadságharc elején — 1703 július 26-án — *Tököly* és *Kis Balázs* két rác ezreddel megverte *Bóné* kurucait s a *berettyómelléki* és *sárréti* falvakat sorra rabolta.³³ 1704 június 28-án *Karcag-újszállást* dúlta fel. Ekkor valószínűen Püspökladány

³² Bihar vármegye és Nagyvárad monographiája 524. l.

³³ Ugyanott 523—524. l.

is áldozatul esett.³⁴ 1705 május 10-ike körül a *Kun-ságot* verték fel.³⁵ Ez év október havában, hogy a kurucok után nyomuló császári hadak sehol se találjanak élelmet, *Rákóczi* e vidéket kiürítette s lakosait a Tisza felsőfolyása mellékén szállásoltatta el. Békés megye már egészen lakatlan volt.³⁶ Debrecen is ki kellett üríteni. „Debrecen futását — írja *Eszterházy* Antal kuruc generális *Károlyi* Sándor fővezérnek³⁷ — követte az egész vidék is, úgvannira, valahol eljöttem, az utakon a futó-szekereknél, a falukban pedig a pusztaságnál semmit egyebet nem láthatnék.“ A lakosság csak november végén szállott haza a „puszta és üres kamorákra“.

Nagy pusztítást vittek véghez e vidéken 1707-ben is. Szeptember 9-én a reggeli órákban hirtelen meglepték *Kabát* s feldúlták.³⁸

Püspökladány *Rákóczi* — *Aspremont*-birtok volt ekkor. *II. Rákóczi* Ferenc 1693 okt. 30-án megosztott testvérével, gróf *Aspremont* Károlyné *Rákóczi*

II. RÁKÓCZI FERENC.

Juliánnával többek közt a pocsaji uradalmon is, ahova Püspökladány is tartozott.³⁹ Ladány tehát mint *Rákóczi* — *Aspremont*-birtok több olyan rác támadásnak lehetett célpontja, amelyekről feljegyzések nem maradtak reánk. Ha a rácok a szomszédban fosztogattak, Püspökladányt aligha kerülték el. Maga a három tanu — bár Püspökladányt a német csapatok is sokszor megszállták, a kurucok is többször terheltek erején felül, —

vallomásukban a szabadságharcot — melynek földesuruk volt a lelke — a „*Nagy Rátz Háború*“ néven említik. A sok fosztogatás közül melyik alkalommal zsákmányolták el a harangot, nincs reá biztos adatunk. A három vén ember alábbi vallomásából, valamint egy ebből a korból fentmaradt szájhagyomány adataiból⁴⁰ következtetve a harangot nyár közepén vagy nyár hátulján nagy szárazság idején rabolták el. Ez körülbelül egyezik az 1707 szept. 9-i kabai pusztítással. Inkább a szabadságharc második

felére vagy végére enged következtetni ama tény is, hogy a harangot még ugyanott megtalálták őseink, ahova a rácok vitték.

Öreg *Rátz* András, *Nátházi* János és *Csáfi* István jegyzőkönyvbe mondták a harang viszontagságos sorsát. Szükszavú előadásukból tudjuk, hogy őseink a rácok támadásától előre tartva levették a harangot a haranglábról s bevitték a *Nagy-Érbe*. Az ér a nagy szárazság miatt egészen kiszáradt. Ott a nagy sűrű köröban elrejtették. A rácok azonban ismerték a sárréti ember ama szokását, hogy minden félténi-valóját a nád közé rejti az ellenség előtt. Miután a falut kirabolták a házakat, a templomot felgyújtották, végig kutatták a nádat s akit ott elbújva megtaláltak — mint *Kabán* — megölték, amit lettek, azt elvitték. Megtalálták a harangot is. A három öreg vallomása szerint az ellenség a harangot „*Nagy* Jánosnak szekerére tette és ugyanannak hat ökrein elvitte a Körösig. Minthogy pedig a szekér igen nagy Vasas és nehéz volt, azt azért a Körösben hagyván a Harangot tette a maga szekerére, de az hat ökröket elhajtotta Aradra.“

Így maradt a falu kifosztva, gyászban, harang nélkül. Őseink azonban nem tettek le a reményről, hogy harangjukat visszazerezzék.

Közben teltek az évek. *P. Szomoldi* Mátyás prédikátor nem látta meg többet a harangot. *Nádudvari* Péter szolgálata alatt is harang nélkül volt az egyház. A kurucok szerencsecsillaga már leáldozóban volt. 1709-ben fellépett a pestis. A háború likvidálása volt már csak hátra. 1710 végén *Károlyi* kuruc generális *Komáromy Csipkés* Györgyre, Bihar vármegye alispánjára és debreceni főbíróra bízta, hogy közvetítsen közte és gróf *Pálffy* János, a császári hadak fővezére közt. Az alkudozások *Pálffy* és *Károlyi* közt Debrecenben a *Komáromy* házában folytak.

Komáromy Csipkés Györggyel jó ismeretségben voltak a püspökladányi nemes *Baranyai*-család tagjai. Eme ismeretség s a *Komáromy* — *Pálffy* között levő jó viszony felhasználásával igyekezett az egyház a harangokat visszazerezni. Azt tudták őseink, hogy a harangot a rácok Aradra vitték s hogy Aradon *Tököly* a parancsnok. *Komáromy* alispán közbenjárására *Pálffy* még azon a télen fogadta *Baranyai* Istvánt. Teljesítette a ladányiak kérését s levélben ráparancsolt *Tökölyre*, hogy adja vissza a ladányiak harangját.⁴¹

Itthon nagy volt az öröm! Ki menjen Aradra? — ezt kellett eldönteni. A választás *Nagy* András esküdtre esett és *Csák* Jánosra, ki jól tudott rágal. Mire jártak? Hadd mondja el a jegyzőkönyv maga. *Tököly* fogadta a küldöttséget, „de akkor öszve *Káromolván* Embereinket, üressen hotsátotta. Ujra ismét erős parantsolatot adott Generális Eő Excelettiája *Tököli*hez, Mellyel edjűtt, *Sárga Csizmákat*, *Karmasint* *Sujtást* vittének ajándékban; de *Tököly* azokat is, Embereinknek Fejekhez verte, és addig a Harangot eldugták a Dudva közzé, egy Jég veremben és valamelly *Rátz* Legénke Sugta meg, hogy az Harang ott légyen; a Parantsolatot pedig el nem halgatván, embereinket más kissebb Harangokkal

⁴¹ *Pálffy* 1711 január 11-én tette át főhadiszállását Szoboszlóról Debrecenbe. Utolsó levele Debrecenből május 2-án kelt. Ez idő alatt adhatta ki utasítását *Tökölynek*. (Lásd *Lukinich* I. : A szatmári béke története és okirattára 229. és 230. l.)

³⁴ Magyar Protestáns Egyházi és Iskolai Figyelmező 1872. évf. 435. l.

³⁵ Bihar vármegye és Nagyvárad monographiája 525. l.

³⁶ Dr. Karácsony J. idézett műve.

³⁷ Gróf *Károlyi* Oklevéltár V. k. CCLXIII. sz. oklevél.

³⁸ *Osváth* Pál : Bihar vármegye Sárréti Járása Leírása 513. l. A rácdulás időpontját *Osváth* után egy, a dúlás felett kesergő versből írtam ki. *Osváth* a vers mellett megjegyzi, hogy „*Szabó* Péter lelkész közlése szerint a pusztítás 1706-ra van téve“.

³⁹ *Rákóczi* Emlékkönyv halálának kétszázéves fordulójára. II. k. 98 és 102—103. l.

⁴⁰ Szájhagyomány szerint a ladányi jobbágynak a Német-szigeten az uraság szérűskertjében (a mai Tisztviselő-telep) nyomtattak. A rácok a Nyakvágós-zék-halma körül a nádasban lapultak s a halomról figyelték a robotoló ladányiakat. Mikor besötétedett, körül fogták a falut. Nagy harc folyt az utcákon. Szájhagyomány szerint mindenkit levágtak, akit megfoghattak, csak egy szolgáló fiú maradt életben, mivel alkonyatkor egy kazal tetejére ment fel aludni.

kinálták, ugymint: az *Asszonyszállásival*, mely *Zátegyben* volt P. Ladányiaknál, ezen Háboru előtt, hasznával is élt P. Ladány, sőt az harmadik Tanu is harangozott véle. A másik Harangotska *Szántai* volt; a Harmadik *Árpádi* lehetett, de a mi Embereink tsak a mi Harangunkat kívánták, s el is hozták ez uttal Aradról".

Igy került haza *Lendvai* Márton prédikátorsága alatt 1711-ben a Rákóczi-harang.

A szatmári béke után nehéz napok következtek a magyarországi protestáns egyházakra. A *Carolina resolutio* rendelkezései mindenfelé gúzsba köti az egyházakat. De a vallásos élet Püspökladányon mindjobban mélyül s őseinknek az Úr házához való ragaszkodása nagyobb, mint valaha. Az egyház uralmi felszerelése gyarapodik.⁴² A Rákóczi-harang mellé annak adományozásának századik évfordulóján: 1736-ban egy másik harangot öntettek.⁴³

Mária Terézia uralkodása alatt is egymást érték a vallás szabadságát szigorító királyi rendeletek. Templom-nagyobbitáshoz vagy új templom építéséhez királyi beleegyezés kellett. A javítások is kérni kellett a róm. katolikus püspök engedélyét s a hatóság ügyelt fel arra is, hogy a javítás csak a régi formában történjen. Őseink temploma szűk volt. A faharangláb alacsony volt s emiatt a harangszó a falu szélére egyáltalán nem hallatszott el.⁴⁴ Régi tervük volt őseinknek, hogy a templomot kibővítik, a templomhoz pedig egy díszes, magas kőtornyot építenek. Az idő azonban nem volt kedvező ilyen tervek kivételére. Azonban *II. József* türelmi rendelkezésének megjelenése után őseink elérkezettnek látták az időt szent szándékuk megvalósítására. Még ugyanabban az évben kérvénnyel fordultak a felséghez templomuknak három öllal való kiszélesítése s egy 12 öl magas kőtorny felépítésének engedélyezése tárgyában. A helytartótanács 1783-ban csak fatorony építéséhez járult hozzá, azt is a templomtól külön kellett volna építeni. Valahányszor elutasították őket kérésükkel, nem szüntek meg ugyanannyiszor kérvényezni. Csak midőn az 1786 április 18-i, protestáns templomok építésére nagyobb engedményt nyújtó királyi rendelet megjelent, *gróf Teleki* Sámuel, Szabolcs vármegye főispánja, később Püspökladány földesura közbenjárására kapták meg a helytartótanáctól kőtemplom építésére az engedélyt. 1786 szeptember hó 13-án *Gerendássy* Gáspár prédikátor letette a ma is fennálló torony fundamentumát. A díszes torony — mely kőrakásában 16 öl, zsindelezett fafedélzetével együtt 34 öl magas volt, köze-

pén egy magas, négy szegletén egy-egy kisebb toronnyal — 1788 okt. 30-ra készült el. Az alföldi rónán messze kimagasló toronyban mintegy másfélszázados hányattatás után végre állandó, békés lakhelyet kapott a kis Rákóczi-harang.

(Folyt. köv.)

Tudomány és irodalom

Régi iskolai törvények.

Fordította s közli: **Dr. Nagy Sándor.**

(Folytatás.)

Az iskola széniorának és kontraskribájának eskümintája.

Én N N, a debreceni iskolának a társak szavazatával megválasztott és a tekintetes préceptor úr megválasztottnak nyilatkoztatott széniora és kontraskribája, szentül esküszöm és ígérem, hogy közvetlenül a tekintetes préceptor uraktól fogok függeni; irántuk szeretetet, engedelmességet, törhetetlen hűséget és köteles tiszteletet fogok tanusítani; hírnevüket és tekintélyüket mindig és mindenütt meg fogom őrizni és védelmezni; megszabott kötelességeimen kívül a préceptorok megkérdezése nélkül és akarata ellenére semmit sem fogok cselekedni, vagy magamat azok dolgába beártani; valamennyi tanulótársam kihágásait igaz hittel fel fogom jegyezni; a törvény értelmében magamnak semmi biráskodást és hatalmat nem fogok tulajdonítani és igényelni; a tanulókat vagy a coetust a préceptorok ellen sem magam, sem mások által izgatni és ingerelni nem fogom, sőt inkább minden módon résen leszek, hogy a hatóság, a pátrónusok, a lelkipásztorok s bárki más ellen titokban vagy nyíltan semmi okból pártütés, összeesküvés és lázadás bent az iskolában vagy azon kívül zendülés ne támadjon; a társaság vagyontát hűségesen fogom megőrizni, gyarapítani és kezelni; a gondjaimra bízott összes javakról be fogok számolni; mindenben nem a magán, hanem a köz érdekét tekintem; az iskolai törvényekben megszabott kötelességeket komolyan és pontosan fogom teljesíteni; az iskola becsületét mind az itthoniak, mind az idegenek előtt kötelességem serény betöltésével épen és sértetlenül fogom megőrizni; méltatlanságot szántszándékkal az iskola egyetlen polgárának sem fogok szerezni; a vétkekre törvényesen kiszabott büntetéseket igazságosan és személyválogatás nélkül végre fogom hajtani; szentül megígérem, hogy mindezeket, amennyire engedi az emberi gyarlóság, tehetségem szerint teljesíteni fogom. A Szentháromság egy Isten úgy segéljen!

6.

A gazda kötelessége.

I. cikkely.

A gazda, mihelyt meghallja a reggeli három órát, télen-nyáron egyformán adja meg naponként a felkelési jelt, vagy az excitatóriumot, s egyeseknek téli időben gerjessen világozást. Ha elmulasztja, fizessen huszonöt dénárt.

⁴² 1714-ben egy, 1726-ban kettő, 1732-ben ismét egy fedeles önkannát készítettett, vagy kapott az egyház. — I. sz. klevéles jk-ben a leltár.

⁴³ „mellynek alsó kerületin ezen metzett Betük vagnak: IN HONOREM S. TRINITATIS ECCL. HELV. CONFESS. PVSPÖK LADÁNY PROPRIO. SVMTU CUM CONSENSU. Fejül ismét ezen öntött Betük Láttatnak: GOSS. MICH. ANTONI ZECHENTER IN OFEN ANNO 1736.” A harangot a leltár 110 fontosnak, Bojtor András nótárius 1808-ban mintegy 180 fontosnak mondja. Ez a harang 1807 szept. havában elhasadt. Önkéntes adakozásból még ugyanabban az évben egy 8 mázsa 12 font súlyú harangot öntettek, mázsáját 180 Rforintba számítva 1461 Rfirt 36 krajcárért. Felírása ez volt: „JUDIT HENRICUS EBERHARD PESTINI 1807. A P. LADÁNYI REFORMATA SZ. EKKLÉSIA TULAJDON KÖLTSÉGÉN MAGA SZÁMÁRA ÖNTETTE MDCCCVII. DIE 18a DECEMBER.” (I. sz. klevéles jegyzőkönyv.)

⁴⁴ Ugyanott, a torony és templomépítési feljegyzésekből.

II.

A nyilvános leckékről, vizsgákról, vitatkozásokról stb. elmaradókat szorgalmasan számontartsa, s a számontartottak neveit, ha hete véget ér, az iskola tisztviselőinek adja be. Ha másként tesz, legyen a büntetése tizenkét dénár.

III.

Gátolja meg, hogy a gyermekek az iskolában és bármi kivonuláson zäjongjanak, fecsegjenek, veszedjenek, szitkozódjanak, trágárkodjanak, átkozódjanak és magyarul beszéljenek — s intse meg, akik engedélyezett időn kívül játszanak, akár gyermekek, akár mások. Ha másként cselekszik, kerüljön a rektor szigorú figyelmeztetése alá.

IV.

Gondoskodjék a hallgatótermeknek, a folyosók- vagy vestibulumoknak, az udvarnak és az illemhelyeknek a tisztaságáról; mindezeket szerda és szombat napon délutáni egy óráján a szolgálgyermekkel tisztítsa fel, s legyen rá gondja, hogy a seprőket, nehogy elkallódjanak, kijelölt helyükre tegyék. Ha ezekből mulaszt valamit, fizessen hat dénárt.

V.

Az ősi mód szerint való s a hét órai jeladásra tartani szokott esti könyörgésre és rendszeres biblia-olvasásra a rendtartása értelme szerint idejében állítson olvasót. Ha hanyagságból másként jár el, fizessen huszonöt dénárt.

VI.

A tanulók névsoros jegyzékét kéznél tartsa, s a könyörgés végződésével olvassa fel és a távollévőket szorgalmasan jegyezze meg. Ha e tiszttségében vét, fizessen tizenkét dénárt.

VII.

Miként a felkelésre, azonképp adjon jelt a lefekvésre is esténként télen-nyáron egyaránt, ha az iskola nagyobbik esengőjének jeladását kilenc órakereszt hallja. Az iskola kapuját zárja be, s a kulcsot az iskola széniorának adja át. Ha valamiben mulaszt, fizessen tizenöt dénárt.

VIII.

Azokat a kívülről valókat, kik az iskolában bent-tartózkodnak, haladék nélkül való távozásra figyelmeztesse, mielőtt a megszabott időben a kaput bezárná. A tanulókat is figyelmeztesse, hogy küldjék vendégeiket. Ha így tenni vonakodik, fizessen kilenc dénárt.

IX.

Mindezek hűséges végrehajtása után szombathoz érkezve, tartson könyv nélküli beszédet, melyet latinul vagy görögül, kötött vagy kötetlen szövegen maga szerkesztett. Ha azonban a hallgatóteremhez méltó beszédet fogalmazni nem tud, tanuljon meg két-három bibliai fejezetet, s azt adja elő. Ha másként cselekszik, essék huszonöt dénárnyi büntetés alá.

7.

Az ételes diákok (coqui) kötelessége.

I. cikkely.

A kirendelt ételesdiák két teljes hónapon át vigye a hivatalát. Se reggel kilenc, se este négy órakereszt

ne távozzék ételszerzés és behozás végett szolgadiákok nélkül. Ha az előbbiben lenne vétkes, makacsfejűsége miatt távolíttassék el az iskolából, ha az utóbbiban, veszítsen hat dénárt.

II.

Az ételszerzésben az emberséges és kegyes érzést kövesse. A városiakat tisztességesen szólítsa meg és kérje. A szegényeket erejükön felül ne zaklassa. Az adományt köszönje meg és távozzon tisztességgel. A másként cselekvő fizessen hat dénárt.

III.

A rábizott fazekakat hűséges gonddal kezelje, s kellő időben épségben vigye vissza, ahonnan kapta. Az elveszett vagy az eltörött fazekak értékét vagy térítse meg, vagy adjon helyette mást.

IV.

A társaság közös ételéből először az iskola széniorának adjon egy tállal, azután a maga és társa részére válasszon ki kettőt; a szolgadiákoknak három vagy négy tállal adjon, a többieket pedig mind egy szálig tegye oda az étkezésre egybegyűlt coetus elé. Ha másként cselekszik, fizessen huszonöt dénárt.

V.

A coetus költségén vett kosarakra szorgalmas gondja legyen, s az elvesztettet adja vissza a magáéból, vagy térítse meg az igaz értékén.

VI.

A főzni nem tudóktól, vagy nem akaróktól élelemre adott pénzt közös célra a kontraskribának adja át; ha talán maradvány is volna, őrizze magánál. Ha rajtakapatnék, hogy magánál pénzt rejteget, békítse meg az egyetemes coetust, szerény nyilvános beszéddel.

(Folytatása köv.)

Diesőség Istennek: Írta: *Dr. Hegyaljai Kiss Géza* böcsi református lelkipásztor. Templomi ima-könyv ünnepekre és vasárnapokra. *D. Dr. Ballazár Dezső* püspök úrnak ajánlva. Tartalom: I. Előfóhászok. II. Ünnepi imádságok: Adventben beszéd előtt 5, beszéd után 5. Karácsonykor b. e. 3, b. u. 3. Óév-estéjén b. e. 3, b. u. 3. Újévkor b. e. 3, b. u. 3. Böjti úrvacsoraosztáskor b. e. 3, b. u. 3. Virágvasárnap b. e. 3, b. u. 3. Nagypénteken b. e. 3, b. u. 3. Hűsvétkor b. e. 3, b. u. 3. Áldozócsüörtökön b. e. 3, b. u. 3. Pünkösdkor b. e. 3, b. u. 3. Bűnbánati vasárnapokon b. e. 4, b. u. 4. III. Vasárnap délelőtti imádságok b. e. 40, b. u. 40. IV. Vasárnap délutáni imádságok b. e. 20, b. u. 20. V. Alkalmi imádságok: Március 15-én b. e. 2, b. u. 2. Anyák napján b. e. 2, b. u. 2. Hősök napján b. e. 2, b. u. 2. Iskolai évzáró ünnepélyen b. e. 2, b. u. 2. Konfirmációkor b. e. 2, b. u. 2. Újkenyéri úrvacsoraosztáskor b. e. 2, b. u. 2. Iskolai évnyitó ünnepélyen b. e. 2, b. u. 2. Október 6-án b. e. 2, b. u. 2. Újbori úrvacsoraosztáskor b. e. 2, b. u. 2. Konfirmációkor b. e. 2, b. u. 2. VI. Könyörgések betegekért. VII. Úri ima. VIII. Tízparancsolat. IX. Apostoli hitvallás. X. Áldások. Könyvet a debreceni Városi nyomda készíti. Ára kötve körülbelül 4 P lesz. Megrendelhető szerzőnél: *Belső-böcs, Borsodmegye*; vagy a Méliusz-könyvkereskedésben.

Hírek az egyházmegyéből

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A beregi református egyházmegye lelkészegyesületének közgyűlése Vásárosnaményban. Július 6-án Csatáry Jenő jándi lelkész elnökléte alatt gyűlésezett a beregi egyházmegye lelkészegyesülete, amelynek minden lelképásztor, vallásoktató-lelkész és segéd-lelkész tagja. Éneklés után elnök Bibliát olvasott és buzgón imádkozott, majd elmondta szép elnöki megnyitóját, hangoztatván a krisztusi indulat szükségességét azokban, akik az Úrnak szolgálnak.

Tárgysorozat előtt sikerült jóakarattal a „Négy felettébb igaz” krisztusi igékre támaszkodva, a megbocsátás szellemétől vezéreltetve, az illethekek ígérete alapján, közmegnyugvásra békésen elintézni egy régóta húzódo problémát. De megmarad az a tanulsága, hogy a lelképásztori tisztesség drága kincs.

Közgyűlés tárgyalta az ORLE által megvitásra kitűzött kérdéseket. Sajnos, egyes előadók nem voltak jelen, de a körüli értekezletek jegyzőkönyvei és az előadások szövege beérkeztek és ezek, valamint a felolvasott határozati javaslatok alapján Rác Jenő lelkész indítványa és Ferenczy Gyula ORJÓ főtítkárra hozzászólása után, az OTBA-ba való beléptetés reményében állást foglaltunk a lelkészek betegsegélyző biztosítása, temetkezési biztosítása, Szeretetszövetség támogatása, nyugdíjintézeti törvény életbeléptetése, stóla megváltása stb. kérdésében. Ragaszkodunk ahhoz, hogy a nem kongruás lelkészek fizetéséből is tiltsák le és vonják le a nyugdíjintézeti tartozásokat, mert az egyenlő elbánás és egyenlő teherviselés elve, de az igazság is azt kívánja.

K. Szabó Gyula és Dékán Elek egy-egy idegen belmissziói könyvet ismertettek. Hála Istennek elméletileg már nem sok tanulnivalónk van a külföldtől — ha indítatásokat vettünk is onnan —, de nem elég, hogy tudjuk mit s hogyan kellene cselekednünk, hanem sajátos viszonyainkhoz alkalmazva és alkalmazkodva most már tovább kell mennünk a beszédnél és elméleti belmisszióknál. Az egyes témákhoz majdnem mindenki hozzászólott.

Kallós Tivadar volt márokpapi lelkészről megemlékezett Oroszlán Sándor. Alelnök, majd elnök lemondását közgyűlés nem fogadta el. Végül a közgyűlésről igazolatlanul távolmaradókat és idő előtt eltávozókat bírságolták meg, azután pedig Kelemen Gyula esperes rendezésében a jelen voltak nagy része rövid, kedves közebeden vett részt, végre egy akarrattal. Adja Isten, hogy a békés kibontakozás és a testvéri együttthaladás biztató jelét láthassuk ez első zsongásban.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Esperesbeiktató egyházmegyei közgyűlés. Folyó évi június 22-én tartotta a Debreceni Egyházmegye esperesbeiktató közgyűlését. Amint köztudomású, F. Varga Lajos esperes nyugalmabavonulása után Dr. Szász Imre, monostorpályi lelképásztort választotta meg a Debreceni Egyházmegye új esperesévé. A beiktató közgyűlésen igen szép számú közönség jelent meg. D. Dr. Baltazár Dezső püspök is megjelent

a gyűlésen, úgyszintén Dr. Szilágyi Lajos Bihar vármegye főispánja, továbbá az egyházi és társadalmi élet sok-sok kiválósága. A közgyűlést Veress Bálint helyettes esperes, hencidai lelkész nyitotta meg és vezette mindaddig, míg a közgyűlés, megerősítvén az új esperes megválasztását, küldöttségileg felkérte őt, hogy esperesi székét foglalja el. A gyűlésben megjelent új esperes előtt Ördög Lajos egyházmegyei jegyző olvasta fel az esküszöveget. Az eskü letétele után az új esperes gyönyörű székfoglaló beszédet mondott. Mindenek előtt a debreceni egyházmegye volt nagy espereséről emlékezett meg, kiknek a nyomdokaiba szeretne ő is lépni. Érti felelősségének súlyát, tudja, hogy ezt a terhet csak úgy tudja hordozni, ha Krisztussal imádságban és igében nagyon sokszor találkozik. Beszélte azután arról a módról, ahogy a reá bizottakat vezetni akarja. Nem „diktátori hatalommal, trónusi távolságból” akar uralkodni, hanem szeretettel, magához közel engedve akarja pásztornálni a reá bizottakat. Volt szava mindenkire: az egyházak lelképásztoraihoz, presbitériumaihoz, tanáraihoz, tanítóihoz, és különösen lélekbe markoló és meleg üzenetet küldött a gyülekezetek népéhez. Beszéd végén az esperesi programjának néhány gyakorlati részét ismertette, ahol különösen az ifjúsági és gyermekmentő missziói tevékenységet emelte ki. A gyönyörűen felépített és előadott hatalmas beszéd lenyűgöző erővel hatott a jelenlevőkre, közben is sokszor szakította meg a közönség helyeslésének kifejezésével, a beszéd végén pedig szinte elemi erővel tört ki a nagyszámú közönség ünneplő tetszésnyilvánítása.

A székfoglaló után az üdvözlések következtek. Mindenekelőtt Dr. Baltazár Dezső püspök üdvözölte az új esperest az egyházmegye lelkészei nevében. Különösen a lelkére kötötte, hogy legyen óvatos és sohase felejtse el, hogy a „kipróbált régi bizonyosat kecsesetöbb és kedveskedőbb új bizonytalannert kockára vetni nem szabad”.

Nagyon megragadó és tanulságos volt azután Dr. Szilágyi Lajos, Bihar megye főispánjának üdvözlő beszéde, melynek lényege az volt, hogy az egyházi és polgári hatóságoknak vállvetve kell munkálkodniok Isten országa építése és a magyar nemzet boldogítása ügyéért.

Molnár Zoltán ORLE főtítkárra az ORLE nevében üdvözölte az új esperest, aki már csaknem tíz esztendeje titkára ennek az egyesületnek. Vasady Lajos tanácsbíró az egyházmegye világi képviselői nevében mondott lelkes üdvözlő beszédet.

Dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár Monostorpályi község és annak hitfelekezetei nevében mondott lélekbe markolóan szép és megható üdvözlést, Váry Szalay Gábor igazgatótanító, tanítóegyesületi elnök az egyházmegye tanítószága nevében üdvözölte Dr. Szász Imre esperest. Ezeken kívül számos üdvözlő levél és távirat érkezett és olvastatott fel az új esperes üdvözlésére.

Az üdvözlésekre Dr. Szász Imre meghatottan és meleg szavakkal válaszolt minden üdvözlő beszédre külön-külön.

„Az egyházmegye gondnoka, Kulin Imre betegsége miatt nem jelenhetett meg a gyűlésen, az ő üdvözlő levelét Ördög Lajos jegyző olvasta fel.

A felemelő beiktató ünnepség után az egyház

megyei közgyűlés tovább folytatta tárgysorozatát, mostmár új esperes elnöklésével.

Kulin Imre, debreceni egyházmegye gondnoka súlyos betegségen esett át. Megoperálták. Állapota örvéndetesen javul.

A monostorpályi református elemi iskola udvarán impozáns és szép kivitelű, ú. n. Iskola-zászlót állítottak fel. A zászló talapzatát a régi monostori templom köveiből maguk az iskola tanítói építették fel. A zászló rendeltetése az, hogy az iskola mindenkori növendékeit figyelmeztesse Magyarország mostani szomorú állapotára, intse őket szorgalomra, serkentse a boldogabb magyar jövő megépítésére. A zászlót június 14-én avatta fel szép hazafias beszéd kíséretében Dr. Szász Imre esperes, monostorpályi lelkipásztor.

A Debreceni Egyházmegye ifjúsági konferenciáikat rendez július 19-én Sárádon, július 26-án Sárrétudvariban. A konferenciákat mindkét helyen megnyitja Dr. Szász Imre esperes. Az ifjúságot érdeklő témákról előadásokat tartanak: Dobos Károly, konventi lelkész, Kovács Péter, ifjúsági titkár, Dr. Szép Jenő, egyetemi tanársegéd és még számos debreceni előadó. Az ígét hirdeti Sárádon Uray Sándor, debreceni lelkész, Sárrétudvariban pedig vitéz Úry Ferenc, konyári lelkész.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A felsőszabolcsi egyházmegye nagy részvétellel temette el július 7-én elhunyt esperesét Kun Szabó Gyula berkeszi lelkipásztort Berkeszen, július 9-én. Az iránta érzett nagy szeretetet semmi sem mérí jobban, mint az a nagy részvét, mely a családját ért nagy és pótolhatatlan veszteségben az egyházmegye tisztikara, világi és egyházi méltóságai, az az egyházmegye összes lelkipásztorai, tanítói, a gyülekezetek kiküldöttéi tanusítottak.

Az elárult kis gyülekezet, melynek az elhunyt közel 28 évig volt mindvégig nagyrabecsült és szeretett lelkipásztora a megjelentek óriási számához mért kis templomában alig tudott helyet adni a temetésre megjelenteknek. A gyászistentiszteletet a templomban felravatalozott koporsó felett Szombathy Imre eperjeskei lelkipásztor, hivatalára legidősebb tanácsbíró végezte Pál apostolnak a Kor. II. levele 4: 16—18. versei alapján.

Beszédében a láthatatlanokra néző lelkipásztor eszményi alakját rajzolta, amit az elhunyt a maga életében annyira megközelített.

A szertartás végeztével lelkipásztorok hosszú sora után palástos lelkészek által vitt koporsó mögött az egész utcát betöltő résztvevő gyülekezet kísérte utolsó útjára az annyira szeretett pásztort.

A temetői szertartást Hódy Gusztáv székelyi lelkipásztor végezte, aki után az egyházmegye nevében Keresztessy László tanácsbíró, a tanítóegyesület nevében Kovács Ferenc konyári igazgató, a község nevében a helybeli főjegyző vett könnyek között búcsút.

Árván maradt egyházmegyéjének vezért, gyülekezetének pásztort s a legjobban sujtott kedveseinek vigasztalást adjon a Mindenható Isten, aki szerelmével ezt az egész világot betölti.

„Akik biznak az Úr Istenben, nagy hiedelem-

mel. Azok nem vesznek el semmi némű veszedelmében.“
PeKár.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Tiszaugon egyházmegyei KIE konferencia volt folyó hó 14-én, mikor is a „szőke Tisza partján“ Dankó Sándor tiszafüredi lelkész, egyházmegyei belmissziói előadó és Kovács Péter hívták fel az ifjúság figyelmét az Evangéliumra.

G Y Á S Z R O V A T

Kun Szabó Gyula a felsőszabolcsi református egyházmegye esperese, berkeszi lelkipásztor, zsinati rendes tag, Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb. hatévi áldásos esperesi működése után folyó hó 7-én este 11 órakor hosszas szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Berkeszen temették el folyó hó 9-én. Az egyházmegye nagybuzgóságú s szeretőszívű vezérét, lelkipásztortársait a hűséges munkatársat és feledhetetlen jóbarátot vesztették el benne. Emlékét hálás kegyelettel őrizzük!

K Ü L Ö N F É L É K

Sulyok István, a tiszántúli református egyházkerület Romániához csatolt részének, az ottani Királyhágómelletti egyházkerületnek püspöke a múlt hó 23-án töltötte be püspökségének 10. évét.

Hihetetlenül nehéz és emberi erőt szinte meghaladó munkával tartotta össze azt a 183 egyházközséget, mely az ősi tiszántúli református egyházkerület darabokra szaggatott testéből Romániához csatolatott. Mint hivatalára legidősebb esperes, a nagy összeomlás után habozás nélkül megkezdte az építő munkát.

A nem várt s folyton felmerülő újabb és újabb akadályok leküzdésébe nem fáradt el, a hosszú és nehéz harcot férfiasan állta és vívta, míg végre az ottani államkormány is belátta, hogy a 230,000 lelket számláló egyházkerület nem maradhat egyházi vezetés nélkül. 1926 június hó 23-án ismerte el az államhatalom Sulyok István nagyváradi lelkész-epesert a Királyhágómelletti Református Egyházkerület püspökének. Ettől az időtől fogva kiváló tudással, páratlan adminisztratív képességgel, életkorát megcáfoló agilitással végzi a reá bízott munkát, emeli a reá mért terhet.

Tisztelettel, szeretettel, őszinte nagyrabecsüléssel köszöntjük Istennek felkent szolgáját s kérjük a Mindenhatót, hogy kiválasztott emberét sok évek gazdagságával, erővel, egészséggel, munkakedvvel áldja meg.

Az erdélyi református egyházkerület az állásáról lemondott Dr. Makkai Sándor püspök helyébe egyhangú választással Vásárhelyi János kolozsvári lelkészt, egyházkerületi főjegyzőt, a jeles író választotta meg. Erdélyben mindig fokozott jelentősége volt a református püspöki széknek. A változott viszonyok következtében ez a jelentőség sokszorosan megnövekedett. Vásárhelyi Jánosban tetterős, lángoló hitű, a helyzettel teljesen tisztában levő férfiú nyert elhívást a vezéri székbe. Isten adjon neki erőt az anyaszentegyház ügyeinek hűséges és eredményes szolgálatára. Utódja a főjegyzői székben, szintén egyhangú megállapodással Dr. Tavasz Sándor, a kolozsvári teológiai akadémia tanára lesz.

Dr. Makkai Sándor volt erdélyi református püspököt a debreceni Tisza István Tudományegyetem Tanácsa a Hittudományi Kar javaslatára meghívta a betöltendő belmissziói tanszékre. Az új egyetemi professzort szeretettel köszöntjük új szolgálatában és kívánjuk, hogy munkája

nyomán sok áldás fakadjon magyar református anyaszent-egyházunk életére.

Püspök úr arcképe. Múlthavi számunkban megemlékezünk arról, hogy Dienes János neves festőművész megfestette a kollégiumi díszterem számára Püspök urunk életnagyságú arcképét. Az eredeti kép nagysága 205 × 135 cm. A nagyszerű képről jól sikerült reprodukció fehér kartonnal együtt cca 65 × 45 cm. nagyságban megrendelhető a püspöki hivatal útján. Ára keret nélkül, a püspöki hivatalban átvéve 9 P. kerettel és beüvegezve 13 P. Vidékre szállítás és csomagolási költséggel együtt 10 P. bekeretelve és üvegezve (szállítás és csomagolással együtt) 15 P. A kép kiválóan alkalmas lelkési irodákba, egyházi tanácstermekbe, tanterembe és református egyesületi helyiségekben való elhelyezésre. Kérjük a megrendelni szándékozókat, hogy megrendeléseiket és a kép árát mielőbb küldjék be Futó András püspöki titkár címére Debrecen, Kálvin-tér 17. szám alá.

A debreceni egyetem új rektora. A debreceni Tisza István Tudományegyetem 1936—37. évi rektorául Dr. Tankó Béla bölcsészeti professzort választották meg. A hittudományi kar dékánja Dr. Erdős Károly, a jogi kar dékánja Dr. Marton Géza, az orvoskar dékánja Dr. Neuber Ede, a bölcsészeti kar dékánja Dr. Berei Soó Rezső lett.

Kitüntetés. Kormányzó úr Öfömméltósága a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr előterjesztésére *Váczy József* hajdúnánási református reálgimnáziumunk igazgatójának a tanügyi főtanácsos, gimnáziumi címet adományozta.

Dr. Ince Gábort, a budapesti református egyház megye júniusi közgyűlése vallásoktatási igazgatóvá választotta. Új munkakörében kifejtendő tevékenységére Isten gazdag áldását kérjük.

Az Országos Református Lelkészegyesületet a tiszántúli református egyházkerület abból az alkalomból, hogy szerezett püspökének, Dr. Baltazár Dezső ORLE elnöknek huszonöt éves püspöki szolgálat jubileumát ünnepli, a középzsabolcsi egyház megye, illetve a nyíregyházi egyház abból az alkalomból, hogy a nyíregyházi leánykálvineum polgári leányiskolája új hajlékát most szenteli fel, meghívta Nyíregyházára, hogy folyó évi konferenciáját, közgyűlését, kálvineumi ünnepélyét és az ORLE-val kapcsolatos egyháztársadalmi szervezetek gyűlését augusztus 27—31. napjain ott rendezze meg.

Az utrechti egyetem háromszáz éves fennállását most ünnepelte a tudományos világ és a holland nemzet. Az elmúlt századok alatt az utrechti egyetemen mintegy nyolcszáz magyar diák tanult. A magyar teológusok halálját a jubileummal kapcsolatban emléktáblával örökítették meg. Az ünnepélyen a magyar református teológusokat Dr. Kállay Kálmán debreceni egyetemi tanár, Dr. Sebestyén Jenő, Dr. Pongrácz József, Dr. Marton János teológiai tanárok képviselték.

Kálvin Intitútiójának négy száz éves emlékünnepé Genfben. Kálvin János korszakalkotó műve, az Intitúto megjelenésének négy száz éves emlékét ünnepelte a reformáció világa. Genf már régóta készült erre az ünnepségre, amely három napig tartott. Egybegyűlt erre az alkalomra Genfben 22 európai és tengerentúli állam képviselője, 18 protestáns főiskola és protestáns történelemmel foglalkozó intézet kiküldöttje és több mint száz kiváló tudós. A magyar református egyházat Benedek Zsolt egyetemes konventi tanácsos, Dr. Kovács J. István budapesti teológiai tanár és Pongrácz József pápai teológiai tanár, a főiskolákat Dr. Sebestyén Jenő budapesti és Dr. Marton János sárospataki teológiai tanár képviselte. Az ünnepség csúcspontját vasárnap délelőtt érte el, midőn az ünneplő közönség a várhegyen levő hatalmas reformációs emlékmű előtt zászlók alatt és harsonaszó mellett megújította azt a fogadalmi esküt, amelyet a genfiak tettek 1526-ban. A magyar küldöttség előzőleg megkoszorúzta a reformáció szobor-csoportozatában levő Bocskai-szobrot.

Barth Károly debreceni előadásorozata az eleve elrendelésről. A debreceni Tisza István Tudományegyetem Református Hittudományi Karának közreműködésével szeptember hó 28—30. napjain rendezi a debreceni református egyház megye szokásos teológiai továbbképző tanfolyamát, amelynek ez alkalommal különös jelentőséget kölcsönöz az a tény, hogy ennek keretében tartja meg Barth Károly, a házeli egyetem világhírű professzora nagy előadásorozata az eleve elrendelésről. Az előadások pontos magyar tolmácsolásáról megfelelő gondoskodás történt. A tanfolyam

tagjai által az előadások alatt írásban feladott tárgyi kérdésekre az utolsó nap délutánján Barth Károly összefoglaló feleletet ad. A tanfolyam áhitatait és megbeszéléseit a hittudományi kar tagjai és parókus lelkészek vezetik. A tanfolyamon részt venni óhajtok a jelentkezési díj (debrecenieknél két pengő, nem-debrecenieknél egy pengő 50 fillér) egyidejű megküldésével tudassák ezirányú szándékukat Ördög Lajos református lelkész, Pocsaj, Bihar vármegye. A tanfolyam hallgatóinak olcsó és jó közös étkezésről a Kollégium tápintézete gondoskodik. Akik ezt külön kérik, azoknak elszállásolásáról is gondoskodik a rendezőség.

Református középiskolai vallás tanárképesítő vizsgálat folyó évi szeptember hó 12—14. napjain tartatik a debreceni református Kollégium épületében. A vizsgálat anyagára, kérdőre professoraira, a tan- és segéd tankönyvekre, a mintatanításokra, a vizsga iránti kérvényre és mellékleteire vonatkozó részletes „Tájékoztató” a tiszántúli református püspöki hivatalban kapható *önköltségi* áron. A vizsgálat iránti kérvények beadási határideje folyó évi augusztus 20. Mindennemű megkeresés a Református Püspöki Hivatalhoz (Debrecen) intézendő.

Hírek a debreceni református diakonusképző-intézetből. A diakonusképzőintézet három éves tanfolyamát sikerrel elvégzett diakonusjelöltek képesítővizsgája tekintetében az egyházkerületi Elnökség az alábbi rendelkezéseket teszi:

1. A képesítővizsga letételére jogosult diakonusjelöltek a szükséges okmányokkal (születési, kereszteleési és konfirmációi bizonyítvány, elemi iskolai, illetve középiskolai végzettséget bizonyító okmány, önéletrajz, eddigi működéséről szóló szolgálati bizonyítványai s a diakonusképző-intézet igazgatójának bizonyítványa arról, hogy a jelölt a három évfolyamot szabályszerűen elvégezte, kollokviumi kötelezettségeinek mindenben eleget tett és az intézettel szemben semminemű anyagi tartozása nincs) felszerelve a debreceni diakonusképző-intézet igazgatójánál jelentkeznek.

2. Készítendő házi dolgozat az intézet tanszemélyzetének felügyelete mellett az alábbi tételek alapján, melyeket a képesítő vizsgálatra jelentkezett jelöltek között abc sorrendben oszt ki az intézet igazgatója, minden jelöltnek külön-külön tételt:

a) A vasárnap védelme egy szombatos adventistával szemben.

b) Milyen vallásos iratokat kellene elsősorban terjeszteni tanyai református szörványokon?

c) Milyen érveket kellene felhozni egy börtönben megjavult és kiszabadult szolgaleány alkalmazása mellett?

d) Egy alföldi földműves-város külterületén hogy indítanám meg az ifjúsági munka megszervezését?

e) Beszélgetés egy idegen egyház részére reverzalist adni készülő református ifjával.

f) Hogyan beszélnek lelkére egy gazdáját meglopott és megszökött cselédnek?

g) Vasárnapi iskolai tanítás tanyai földműves-gyermekeknek Márk ev. 2: 23—28. alapján.

A dolgozat beadandó az intézet igazgatójához folyó évi augusztus 20. napjáig.

3. Zárthelyi írásbeli vizsgálat folyó évi szeptember 10. napján d. e. 8 órakor a debreceni református egyház tanács-termében; a szóbeli vizsgálat pedig másnap délelőtt 9 órakor ugyanott.

A következő tanévre, mely 1937 február 1-én kezdődik, folyamodni lehet f. é. december 15-ig. Felvételi kérvényhez csatolandó születési és a legutolsó iskolai bizonyítvány, sajtókezüleg írt önéletrajz, lelkési ajánlólevél, mely a jelentkező erkölcsi megbízhatóságát igazolja s bizonyítvány a presbitériumtól, mely az anyagi megbízhatóságát igazolja. Orvosi bizonyítvány. Beiratási és tandíj, valamint az internátus díja egy tanévre összesen 85 P. Felvételi kérvények az intézet igazgatóságához (Debrecen, Kálvin-tér 11.) küldendők.

A hajdúnánási reálgimnázium igazgatótanácsa, tanári kara és ifjúsága kedves meglepetésben részesítette Püspök urunkat 25 éves püspöki jubileuma alkalmából. Díszes kis albumba foglalta az igazgatótanács, tanári kar és tanuló ifjúság — valamennyiük aláírásával is ellátott — meleg és közvetlen üdvözlét. Az izlésesen kiállított albumot a napokban juttatta el az iskola vezetősége Püspök úrhoz, zeleméri birtokára, ahol pihenésében és üdülésében bizonyára jóleső érzéssel fogja fogadni a hálának és szeretetnek ezt a megnyilvánulását.

A hajdúszoboszlói fürdő bejáratánál a vendégek kívánságára, kifüggesztik a hétköznapi és vasárnapi istentiszte-

letek idejét s jelzik azt is mindig, hogy vasárnap délelőtt ki prédikál a templomban. A fürdővendégek ugyanis szép számmal látogatják nemcsak a vasárnap délelőtti 9 órási istentiszteleteket, hanem sokan járnak a köznap reggel 7 órakor szokásos írásmagyarzatok meghallgatására is.

Szellemi fogyatékosok számára új intézetet nyit meg ősszel az Országos Református Szeretetszövetség Tiszafüreden, ahol erre a célra egy tágas kúriát szerzett meg, melyhez öt hold park és gyümölcsös tartozik. Az intézetet a szakkövetelményeknek megfelelően gyógypedagógus vezeti s a munkát kellő számú ápolószemélyzet látja el. Felvételnél hat éven felüli csökkent szellemi képességű gyermekek s felnőttek, akik állapotukhoz képest helyeztetnek el a különböző kórhelyiségekben. A díjak az igények szerint, de nagyon mérsékeltten vannak megállapítva. III. osztályú betegek közös, nagyobb teremben napi 80 fillért, II. osztályúak kisebb (4-6 ágyas) szobákban napi 1-50 P, I. osztályúak napi 2-50 P-t fizetnek 3-4-5-szöri étkezéssel, 2-3-4 tál étellel. Az intézetbe nem vétetnek fel ön- és közveszélyes, vagy ragadós, járványos betegségben szenvedő egyének. A felvétel orvosi vizsgálat alapján történik. Az intézetnek módjában van egyeseket külön szobában, külön ápolóval, minden külön kívánalom teljesítése mellett helyezni el és szolgálni ki. Gyengefelfogású gyermekek kaphatnak külön tanítót (nőt). A külön igényesek egység szerint vétetnek fel. Közületek (egyház, község stb.) kérhetik szegény tagjaiknak még mérsékeltbb díj fizetése mellett, kivételes esetekben ingyenes felvételét. A 80 személyre létesült intézet egyelőre 25 személlyel nyílik meg. Tudakozódások, jelentkezések az Orsz. Református Szeretetszövetség ügyvezető igazgatójához (Kiss Ferenc ny. egyetemi tanár, Debrecen, Kollégium) intézendők. Ez intézet létesítésével a Szeretetszövetség oly hiányon segít, amely a társadalomnak rég orvoslást váró nyílt sebét képezi.

Középkolász tanulók korrepetálását javító- és magánvizsgákra előkészítést szerény díjazásért elvállalja vidéken is, kitűnő képzettségű egyetemi hallgató. Cím: Bősörményi Dezső, Debrecen, Tánács-u. 21.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

KIVONAT

a tiszántúli református egyházkerület Debrecenben 1936 június hó 3-4. napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből.

36. szám.

Beregi egyházmegye közgyűlése több egyházközség presbitériumának aggódo felszólalása alapján a vasárnapi teljes munkaszünet törvénybe iktatása érdekében felterjesztést intéz egyházkerületi közgyűlésünkhöz, kérvén e tárgyban megfelelő intézkedés tételére.

Egyházkerületi közgyűlésünk mindenekelőtt felhívja a kebelbeli presbitériumok figyelmét az E. T. tc. 74. §. d) pontjára s arra, hogy a vasárnapi munkaszünetet és annak ünneplését megrontó egyháztagok ellen egyházi fegyelmezés útján eljárhatnak, egyébként is minden lehetséges helyi intézkedést kötelesek megtenni a vasárnapok és ünnepek megszentelése érdekében. Tudja azonban azt is, hogy a polgári hatóság segítségével a vasárnapi munkaszünet teljes végrehajtása sikerrel nem kecsesgíthet, azért felkéri Egyetemes Konventünket, hogy a vasárnapi munkaszünet folyamatban lévő rendezése alkalmával a kellő lépéseket illetékes helyen megtenni s ha szükséges volna, megsürgetni méltóztassék. Figyelmezteti azonban presbitériumainkat, hogy a polgári hatóság legjobb esetben is csak a munkaszünetet hajthatja keresztül, az ünnepnap megszentelése azonban csak az egyházközségek presbitériumainak példaadásán, ügybuzgóságán fordul meg. Járjon bár a hatósági intézkedés bármily nagy sikerrel is, a presbiterek szíve, hite és szolgálata e tekintetben nélkülözhetővé nem válik, sőt állandóan és mindig fokozottabb mértékben szükséges; ezért a presbitérium, a lelkész, a tanítók és presbiterek szenteljék meg igazán a vasárnapot, tegyék azt maguk és családjuk számára valóban az Úr napjává, a siker ekkor elmaradni nem fog.

Ez a határozat, mint elkötelező felhívás az esperesi körlevelekben való leközlés útján a presbitériumok minden tagjával az egyház minden tisztviselőjével hivatalból közlendő.

40. szám.

A bihar-érmelléki egyházmegye lelkészi jóléti és segélyalapi szabályrendeletét közgyűlésünk jóváhagyja s a többi egyházmegyék elé követendő példának állítja. Egyben helyénvalónak látja a szabályzatnak esetleges mintavétel érdekében a Debreceni Protestáns Lap és a Lelkészegyesület hasábjain való leközlését.

Szabályrendelet

a csonkabihiar-érmelléki egyházmegye református lelképásztoraik jóléti segélyező alapjáról.

1. §.

Az alap címe: A csonkabihiar-érmelléki református egyházmegye jóléti segélyező alapja.

2. §.

Az alap célja: A csonkabihiar-érmelléki református egyházmegyében szolgáló lelképásztoroknak, vagy családjaik tagjainak betegség, vagy bármilyen más csapás esetén (haláleset kivételével) kölcsönrel, vagy rendkívüli segéllyel történendő gyámoltatása és nagycsaládú, több gyermeket a házon kívül taníttató lelkészeknek neveltetési segély adása.

3. §.

Az alap vagyona: az egyházmegye lelképásztorai által fizetendő legalább 1-50 pengő havi hozzájárulás, adományok, hagyományok, alapítványok s az egyházmegye gyülekezeteinek egy vasárnapi perselypénze. A jóléti segélyező alapnak minden lelképásztor kötelezett tagja.

4. §.

A vagyon az egyházmegyei pénztárnok által kezelendő takarékbetétben, vagy a tagoknak két kezes által biztosított kötvényen történendő kihelyezésével, a kezelő bizottság által évenként megállapított kamatláb mellett.

5. §.

Az alap ügyeit, javai kezelését az egyházmegye minden kori espereséből s az egyházmegyei lelkészegyesület közgyűlése által három évenként választott két lelkészből — egyike a mindenkor egyházmegyei pénztárnok — álló bizottság intézi teljes anyagi felelősség mellett.

6. §.

Az alap vagyona magvát képezi a régi bihari gyámoldai pénztár meglévő vagyona (600 P) s az egyházmegye Lévy Mihály-alapja (136 P), melyek jelen szabályrendelet jóváhagyásával vétetnek át az alap pénztárába.

7. §.

Az alap bevételeiről és kiadásairól pénztáros pontos naplót vezet, számadásait minden évben március 1-ig az espereshez beterjeszti s a lelkészegyesületi közgyűlés letárgyalja és megerősíti.

8. §.

Az alap akkor kezd meg működését, amikor tőkéje az 500 P-t meghaladja s ezidőtől az évi tagdíjak, évi adományok, évi perselypénzek 50%-a az alaptőkéhez csatolandó, 50%-a pedig évi segélyezésre fordítandó. A hagyományok és alapítványok s az alaptőke kamatainak 50%-a tőkésítésre, 50%-a pedig évi segélyezésre fordítandó.

9. §.

Az anya-egyházmegyéknek visszaállása esetén a jóléti segélyező-alap a bihari és érmelléki egyházmegyék lelképásztoraik közös intézménye marad, esetleges megosztás esetén a hagyományok, alapítványok és az alap, parciális előállításuk szerint osztatnak meg az egyházmegyék között, más javak 12-5 arányban illetik az anya-egyházmegyéket. Megszűnés esetén a jóléti segélyező-alap minden vagyona a Fiú-Kálvineumra száll, mely esetben a tőke-vagyon elidegeníthetetlen és csonkítatlan kezelendő, kamatjöveldelme első sorban az egyházmegyék lelkészárvaí, másodsorban az egyházmegyék házon kívül gyermekeiket taníttató lelképásztorok gyámoltására és segélyezésére fordítandó.

Tárgyaltatott és megerősített a csonkabihiar-érmelléki református egyházmegye 1936 április 2-án Debrecenben megtartott 1936. évi rendes közgyűlésének 42/b) szám alatti határozatával.

Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap.

Állás szeptember elsején elfoglalandó.
Kérvények válaszbélyeggel ellátva Református Lelkészi Hivatal, Gyügye, u. p. Cégénydányád címre küldendők.

A hajdúbogos református egyház pályázatot hirdet az 1935 október 1-én megüresedett, akkor ideiglenes helyettes-sel betöltött kántortanítói állásra. Javadalom 56 érték-egység. (kétszobás lakás, 23-4 q rozs 19 kat. hold föld) és állami fizetékiegészítés. Kötelesség: ezidőszerint V—VI. vegyesosztály tanítása, énekkar, belmisszió stb. E. T. szerint. Kortézia kizáró ok. Személyes megjelenés csak az augusztus 9-én tartandó kántorpróbára és választáskor kötelező. A teljesen felszerelt, válaszbélyeges borítékkal ellátott kérvény református iskolaszéki elnök címére küldendő, augusztus 5-ig.

A hajdúböszörményi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő 9., 43. és 44. sz. három férfitanítói állásra, melyek közül a 9. sz. 95%-os plusz két egység, városi, a 43. és 44. sz. 50%-os tanyai tanszék. Ugyazint pályázatot hirdet az üresedésben levő 24. sz. és 32. sz., valamint az esetleg megüresedő 27. sz. és 30. számú városi tanítónői négy állásra, melyek mind 70%-osak. Javadalom: a férfitanítói állásoknál törvényszerű illetmény és természetbeni lakás, a tanyaiaknál természetbenes kert használatával. A tanítónői állásoknál törvényszerű illetmény és lakbér. Kötelesség: a városi állásoknál a reá bizott osztály vagy osztályok vezetése, a tanyai állásoknál I—VI. osztályú osztatlan vegyesiskola és iskola tanítása, belmissziói munkában való részvétel, tanítói énekkarban való közreműködés, bibliaolvasás, a tanyai iskolákban vasárnaponként isentisztelet tartása, énekles vezetése, a szomszédos más felekezeti iskolában a református vallású növendékek vallásoktatása (fuvardíjat az egyház ad). Pályázati határidő: 1936 augusztus 10. Az állások a 24. sz. tanítónői állás kivételével szeptember 1-én foglalandók el, a 24. sz. pedig október 1-én. Oklevél, keresztlevél, vallás-taniképesítő, legújabb keletű tisztí orvosi, erkölcsi, állampolgárságot, katonai kötelezettség teljesítését igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvények a református iskolaszéki elnökhöz küldendők. Presbitérium fenntartja magának azt a jogot, hogy a megválasztott tanítókat tetszése szerint bármikor és bárhova tanyai és külsőségi tanszékre át-helyezheti. Az egyház költségkódási költséget nem ad. Hiányos kérvények (fel nem szerelt) figyelembe nem jöhetnek. A presbitérium tetszése szerint bármikor természetbeni lakást, vagy törvényszerű lakbért adhat. A tanyai állások betöltésénél a lelkeszi oklevéllel bírók előnyben részesítetnek. Válaszbélyeg mellékelendő.

A karcagi református egyház három férfitanítói állásra hirdet pályázatot a szokásos kötelesség és javadalmazás mellett. A minden szükséges okmánnyal felszerelt pályázatok augusztus hatodikáig az iskolaszéki elnökhöz küldendők.

A kunhegyesi református egyház pályázatot hirdet tanítói állásra. Fizetés és kötelesség törvényes. Cserkész- és ifjúsági munkában való jártasság igazolandó. Pályázati határidő augusztus 6. Pályázati kérvények válaszbélyeggel iskolaszéki címére küldendők.

A mezőasi református egyház pályázatot hirdet férfitanítói állásra. Pályázati határidő július 25. Kérvények a lelkeszi hivatalnak küldendők.

Monostorpályi református egyház pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett V. számú férfitanítói állásra. Javadalma a mindenkori fizetés 30%-a az egyház pénztárából, 70%-a az állampénztártól, természetbeni lakás, vagy törvényszerű lakbér, most az új iskolánál lévő lakás, kántori stóla. Kötelessége a presbitérium által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése, missziói munkában segédkezés és minden kántori teendő végzése. Az iratok visszaküldésére postabélyeget kérünk csatolni. Pályázati kérvények beadásának határideje a hirdetés megjelenésétől számított huszonegy nap. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

A nagykállói református egyház kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Államsegélyes, háromszobás lakás, dalárda vezetésért külön tiszteletdíj, 2 hold föld és 120 P évente. Elmegyógyintézeti szolgálatért havi 15 P. Stóla. Pályázatok július 25-ig adandók be. *Református iskolaszék.*

A nagylónyai református iskolaszék pályázatot hirdet orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom: lakás, kert, 21 kat. hold szántóföld, 1586 kgr. búza, 8 öl fa beszállítva, 130 P pénz, stóla, államsegély. Értékegység 46. Kötelesség: I—VI. osztályú vegyesiskola és ismétlősök tanítása, kántori teendők végzése, ifjúsági egyesület, énekkar, jegyző-könyv vezetése, belmissziói munkában segédkezés, lelkeszi helyettesítése. Pályázatok válaszbélyeggel július 30-ig lelkeszi hivatalhoz küldendők. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Próbaénekles önköltségen július 26-án.

A nyíregyházi református egyház pályázatot hirdet egy államsegélyes tanítói állásra. Pályázati határidő 1936 július 22.

Szeghalom református egyháza pályázatot hirdet férfitanítói állásra. Helyi fizetése gabonában 36 értékegység. Amennyiben erre az állásra helyben működő tanító lesz megválasztva, az így megürült állás fizetése földben és gabonában 48 értékegység, a többi államsegély. Törvényes lakbér. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Kötelességei a reá bizandó osztályok vezetése, a kántor helyettesítése, az igazgatói teendőkben való segédkezés, belmissziói és minden iskolán kívüli tevékenység. Az állás segédtanítóval töltetik be. Presbiterek felkeresése vagy más korteskedés kizárási ok. Utazási, vagy költségkódási költségmegtérítés nincs. Esetleges kántorpróbára a pályázók saját költségükön jelennek meg. Állás szeptember elsején elfoglalandó. *Református iskolaszék.*

A biharugrai református egyház az állatalan diplomások elhelyezésének akciójával kapcsolatban pályázatot hirdet ideiglenes kántori állásra, egyelőre folyó év szeptember 1—1937 augusztus 31-ig, egyévi időtartamra. Csak női, okleveles tanítók, vagy kántorok pályázhatnak. Nem-dohányzók, nemivók, szónoki képességgel, belmissziói, főleg ifjúsági munkában jártassággal bírók, jóhangúak előnyben részesülnek. Személyes bemutatkozás saját költségén vasárnaponként lehetséges és előnyös. Utírány Debrecen-Körörszakal vasúton és autóbusszon, onnan Ugráig kocsiával. Előzetes értesítés esetén az egyház kocsiát küld és ellátásról gondoskodik. Az állást az előírt egy éven belül csak az egyháznak van joga felmondani, fegyelmi esetben, tehát csak olyanok pályázzanak, akik az egy évet feltétlenül ki akarják tölteni. Pályázati feltételek: I. Javadalom: Lakás, melléképületekkel (a lakást esetleg bérebe lehet adni), 400 négyzetméter konyhakert, 13 kat. hold 1100 □-öl szántóföld. Stóla. Egyháztól vallásitanításért évi 300 P, lehetőleg havi részletekben előre fizetve. E javadalom értéke lakáson kívül havi 60 P. A föld jelenleg 22 q búza haszonbérért ki van adva. Ennek felét előre fizetik. II. Kötelességei: Mindennemű kántori teendő ellátása. Lelkeszi szószéki helyettesítése esetleges akadályoztatása, vagy betegség esetén. Mindennemű belmissziói munkában (különösen ifjúsági, leánykört stb.) tevékeny részvétel. Vallás- és énektanítás az állami elemi iskolában heti 12 órán. Énekkar vezetése. Egyházzjegyzői teendők ellátása. Pályázati kérvények kellőképpen felszerelve Lelkeszi Hivatal, Biharugra címre küldendők augusztus 20-ig.

Biharugra, 1936 július 12.

Fejszés Endre,
református lelkeszi.

TARTALOM:

Pethő Károly: Kun Szabó Gyula.
Baráth Imre; Tüzes- és véreskezű emberek.
Dr. Dancsházy Sándor: Az egyháztörténet jelentősége és tanítása.
Kecskés Gyula: A Püspökladányi Rákóczi-harang.
Tudomány és irodalom.
Hírek az egyházmegyéből.
Gyászrovat.
Különfélék.
Hivatalos értesítés.
Pályázatok.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1936 május 15-től, 1936 október 3-ig.

Gy.	Sz.	Sz.	M.	Gy.	Se.	Sz.	Gy.	Debrecen—Budapest	Sz.	M.	Gy.	Sz.	Gy.	Gy.	Se.	Sz.	
20-50	22-00	2-10	6-13	7-15	12-00	13-22	17-09	Debrecen	7-11	8-59	11-50	13-52	15-24	18-41	21-29	4-52	
21-06	22-27	2-36	6-40	7-35	12-21	13-47	17-29	Hajdúszoboszló	6-41	8-33	11-29	13-27	15-09	18-20	21-07	4-26	
21-23	22-57	3-05	7-14	7-59	12-47	14-15	17-54	Püspökladány	6-05	8-00	11-04	12-58	14-52	17-55	20-35	3-56	
21-24	23-19	3-26	5-50	8-01	12-52	14-23	18-00		Budapest (K. p. u.)	—	—	10-55	12-40	14-51	17-51	20-30	3-45
23-39	—	6-25	10-30	11-00	—	19-20	—	Budapest (Ny. p. u.)	—	—	7-50	8-30	—	—	—	23-00	
—	5-00	—	—	—	16-10	—	21-12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
M.	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.	Debrecen-Nyiregyháza-Misk.	Sz.	Sz.	Se.	Gy.	M.	Gy.	M.	Sz.	
8-00	11-58	14-20	15-26	18-51	21-36	5-15	—	Debrecen	7-00	9-00	11-26	17-04	18-32	20-46	0-52	21-33	
8-23	12-16	14-16	—	19-14	21-55	5-37	—	Boockay-kert	6-37	8-40	11-05	16-49	18-17	—	0-31	21-13	
9-16	12-52	15-34	16-01	19-58	22-33	6-22	—	Nyiregyháza	5-46	7-53	10-17	16-10	17-25	20-11	23-40	20-24	
11-15	—	18-52	18-52	22-59	—	9-40	—	Miskolc	—	5-17	7-31	13-30	13-30	17-38	21-33	17-38	
M.	M.	M.	M.	M.	DEBRECEN—FÜZESABONY							Sz.	M.	M.	M.	M.	M.
5-42	12-05	14-19	16-30	19-00	—	—	—	Debrecen	—	—	6-51	7-29	12-19	16-45	20-08	23-20	
5-49	12-12	14-27	16-38	19-11	—	—	—	Debrecen-Vásártér	—	—	6-43	7-23	12-13	16-39	20-02	23-14	
6-32	12-55	15-07	17-20	20-15	—	—	—	Balmazújváros	—	—	5-41	6-38	11-27	15-54	19-24	22-29	
8-42	15-16	19-45	—	—	—	—	—	Füzesabony	—	—	—	—	9-15	—	16-45	—	
Sz.	M.	Sz.	M.	V.	DEBRECEN—TISZALÓK							Sz.	Sz.	M.	V.	Sz.	
5-10	7-30	12-21	14-30	19-40	—	—	—	Debrecen	—	—	6-41	8-28	11-30	15-34	20-49		
5-18	7-37	12-27	14-37	19-51	—	—	—	Debrecen-Vásártér	—	—	6-34	8-22	11-24	15-26	20-43		
5-35	7-54	12-44	14-54	20-13	—	—	—	Józsa	—	—	6-16	8-05	11-08	15-03	20-27		
*5-43	8-04	*12-52	15-02	20-31	—	—	—	Zelemér	—	—	6-09	*7-54	11-00	14-46	*20-20		
6-10	8-16	13-07	15-17	20-59	—	—	—	Hajdúböszörmény	—	—	5-38	7-43	10-49	14-30	20-09		
7-52	—	14-31	16-38	22-56	—	—	—	Tiszalók	—	—	4-25	6-16	—	12-00	18-33		
T.	M.	Sz.	Sz.	DEBRECEN—NAGYKEREKI							Sz.	M.	T.	Sz.	Sz.		
6-08	9-25	14-16	18-58	—	—	—	—	Debrecen	—	—	7-01	11-40	14-15	18-31	21-13		
7-22	9-57	14-49	19-30	—	—	—	—	Derecske	—	—	6-30	11-10	13-28	18-01	20-43		
8-42	—	15-42	20-27	—	—	—	—	Nagykereki	—	—	5-38	—	11-29	17-08	19-48		
M.	M.	T.	DEBRECEN—NAGYLÉTA							T.	M.	M.					
7-52	13-25	19-30	—	—	—	—	—	Debrecen	—	—	—	—	7-40	10-07	16-55		
8-54	14-28	21-04	—	—	—	—	—	Nagyléta—Vértes	—	—	—	—	6-00	9-04	15-30		
Sz.	T.	Sz.	Sz.	M.	DEBRECEN—NYÍRÁBRÁNY							Sz.	T.	V.	M.		
5-00	8-10	12-25	14-25	18-46	—	—	—	Debrecen	—	—	7-10	11-36	16-54	21-23			
5-48	19-17	13-15	15-15	19-31	—	—	—	Nyírábrány	—	—	6-19	10-30	15-47	20-39			
V.	S. a.	S. a.	V.	S. a.	DEBRECEN—NYÍRBÁTOR							V.	S. a.	S. a.	V.	S. a.	
4-31	6-04	12-15	14-00	18-47	—	—	—	Debrecen	—	—	6-53	9-46	16-18	17-47	22-20		
4-42	6-11	12-22	14-13	18-54	—	—	—	Debrecen-Vásártér	—	—	6-42	9-39	16-11	17-36	22-13		
5-11	6-30	12-40	14-44	19-12	—	—	—	Gazdasági Akadémia	—	—	6-11	9-21	15-53	17-07	21-55		
5-42	6-44	12-54	15-15	19-26	—	—	—	Hajdúsámson	—	—	5-45	9-07	15-39	16-41	21-41		
7-31	7-45	13-55	17-12	20-27	—	—	—	Nyírbátor	—	—	3-46	8-06	14-35	14-48	20-40		
M.	M.	V.	Debrecen városi fatelepl—Dr. Vásáry menedékház							V.	M.	M.					
Vasárn.	Vasárn.	Hétkn.	—	—	—	—	—	Debrecen—városi fatelepl	—	—	—	—	Hétkn.	Vasárn.	Vasárn.		
8-30	13-30	13-30	—	—	—	—	—	Martinka	—	—	—	—	7-19	7-20	20-40		
8-55	13-58	14-22	—	—	—	—	—	Gúth	—	—	—	—	6-27	6-53	20-15		
9-33	14-40	15-49	—	—	—	—	—	Dr. Vásáry-menedékház	—	—	—	—	5-00	6-11	19-28		
9-50	14-58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5-52	19-20		

1936
lásra
lárdá
ente.
tatok
irdet
kert,
ítva,
sség:
kán-
yző-
lkész
30-ig
1-én
irdet
1936
férfi-
ység.
lesz
en és
nyes
zámi-
etése,
egéd-
ység.
esése
ltöz-
ára a
mber
omá-
i hir-
mber
tlen,
Nem-
főleg
ybe
asár-
örös-
Elő-
ásról
egy-
csak
akar-
lakás,
400
föld.
havi
kívül
adva,
némű
eset-
némű
sib.)
elemi
gyzói
reive
sztus
re,
kész.
ge és

Ha hirdetőinknél vásárol, szíveskedjék a lapunkban megjelent hirdetésre hivatkozni.

Teljes ellátásra

mérsékelt díjazásért elvállalok a következő iskolai évre középiskolai tanulót. Gondos családi nevelés, tanulmányi vezetés, tanulmányi előmenetelért felelősséget vállalok. Cím:

Dr. Varga Jenő vallásnár Debrecen, Kollégium.

A „Takarékosság” Kereskedelmi R.-T.

kötelékébe tartozó 102 cég a mai gazdasági helyzetnek legmegfelelőbb bevásárlási lehetőséget nyújtja, mely

Hitel készpénzárón!
Kényelmes havi részlettörlesztés!
Havonta megújuló állandó továbbvásárlási lehetőség!

A „TAKARÉKOSSÁG” igazoló könyvecskéi és vásárlási utalványai a „Takarékosság” igazgatóságától igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 6. és 15-48. Debrecen.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum”-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsir-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek.

**! Földek, házak,
telkek eladása,
vétele, bérlete**

ügyében forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához
Debrecen, Fűvészkert-utca 16.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1936—1333.

➔ ÜGYELJEN A KERESZTNÉVRE! ➔

Magyarország aranykoszorús
harangöntő mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relési és haranglábgyára

BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-UTCA 78.
(VI., Frangepán-utca mellett)

Saját ház! Telefon: 91-3-53
Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANYÓFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-
díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székes-
fehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vá-
sáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.

Kályhák, tűzhelyek, zománc-
edények előnyösen vásárolhatók jótállással

TÓTH GYULA

vasüzletében
DEBRECEN, VÁROSHÁZA ÉPÜLET.